

Yeni Kamu Yönetimi ve Etik

Dr. Muammer Öztürk

EMILE W. KOLTHOFF
**Ethics and New Public Management. Empirical
Research into the Effects of Businesslike
Government on Ethics and Integrity**
Den Haag, 2007, BJU Legal Publishers, 163 sayfa.

Yeni Kamu Yönetimi (*New Public Management-NPM*) anlayışı, devlet görevlerinin işletmecilik yöntemleriyle ifa edilmesini esas alarak daha etkin bir kamu hizmeti gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Yeni Kamu Yönetimi anlayışı ile herşeye yetişmeye çalışan ve bu sebeple hantal bir yapı arz eden devlet modelinden görev kalemleri yönüyle daha küçülmüş, daha sâde ve buna dayalı olarak daha etkin bir devlet modeline yönelik gerçekleşmiştir. Yeni Kamu Yönetimi anlayışı ile artık vatandaşa buyurmaya kalkmayan, ama onun hizmetçisi olan bir devlet mekanizması söz konusu olmaktadır. Etkinlik ve verimlilik anlamında işletmecilik dünyasının uyguladığı yöntemlerin klasik kamu yönetimi usullerini gölgede bıraktığına şahit olunmuştur. Ticari kuruluşlar, rekabetle baş etmek ve pazardaki konumlarını korumak için oldukça gelişmiş iş tarzları geliştirmiş ve bunları uygulamaya sokmuştur. Zira hem kamu hizmeti veren kurumların hem de ticari işletmelerin ürün ortaya koyma anlamında bir verimlilik sorumluluğu vardır. Kamu kurumlarının ve ticari işletmelerin ürün ortaya koyma sorumluluğu, ana hedef kitle olan halka karşıdır. Bu sorumluluğun gereğinin yerine getirilmesi ile müşteri anlamındaki halkın ürüne ya da hizmete yönelik beğenisi ve dolayısıyla da markaya (ticari işletmeye ya da devlete) karşı rızası, yani sadakati temin edilmiş olur.

Yeni Kamu Yönetimi modeli çerçevesinde işletmecilik dünyasından transfer edilen iş yapış tarzlarının ne derece etkili olduğunun saptanmak istenmesi, beraberinde bu konuda araştırma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Zaten, işletmecilik usullerini esas alan Yeni Kamu Yönetimi modeli uygulamaları, ölçme ve değerlendirmenin başlıca kontrol ve denetleme vasıtası olmasını gerektirmekteydi. E.W. Kolthoff'un *Ethics and New Public Management. Empirical Research into the Effects of Businesslike Government on Ethics and Integrity* başlıklı eseri, hazırlanış biçimiyle bu araştırma ihtiyacının kay-

naklık ettiği bir çalışma özelliğini taşımaktadır. Başlığı Türkçe'ye *Etik ve Yeni Kamu Yönetimi. İşletme Tarzı Hükûmet Yönetiminin Etik ve Güvenilirlik Üzerindeki Etkilerine Dair Ampirik Bir Araştırma* şeklinde tercüme edilebilecek olan E. W. Kolthoff'un eseri, Yeni Kamu Yönetimi modeli çerçevesinde işletmecilik dünyasından transfer edilen iş yapış tarzlarının etik (ahlâk) ve güvenilirlik üzerindeki tesirini ele almaktadır. E. W. Kolthoff'un kitabı, esasen Yeni Kamu Yönetimi anlayışının etkinliğini, bu anlayışın etik ve inandırıcılık üzerindeki etkilerini sergileyerek ortaya koymak istemiştir. Kitap yedi bölümden oluşuyor. Kitabın birinci ve ikinci bölümlerinde eserin kalkış noktasına dair bilgiler ile klasik kamu yönetimi anlayışından işletme tarzı hükûmet modeline yönelişle alakalı başlıca tartışmaların genel bir fotoğrafı veriliyor. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde ise etik ve inandırıcılık ile etik ve işletmecilik tarzı yaklaşım konuları ele alınmaktadır. Kitap bu nazari temel üzerine beşinci bölümde işletmecilik tarzı yaklaşımın etik ve inandırıcılık üzerindeki etkisini ortaya koyma amaçlı olan ampirik araştırmanın ana iskeletini sunmakta ve altıncı bölümde bu ampirik araştırmadan elde edilen sonuçlara yer vermektedir. Kitap varılan neticenin özetlendiği ve analiz edildiği yedinci bölüm ile nihayete ermektedir.

Eser adından da anlaşıldığı üzere ampirik bir araştırmanın kitaplaşmış hâlidir. Bir doktora tezi olarak hazırlanmış olan kitap, Hollanda'da bölgesel bir polis teşkilatı (*Midden West Brabant*) özelinde etik (ahlâk) algısının genel bir fotoğrafını sunmaktadır. Ana kalkış noktası olarak H. G. Frederickson'un kaynaklık ettiği şu hipotezi alınmaktadır: "Hükûmet işlerinde işletmecilik tarzı bir yaklaşım, kamu görevlilerince gerçekleştirilen ihlallerde artışa yol açmaktadır" (s. 4). Bu hipoteze bağlı olarak kitapta işletmeciliğin yöntemlerini kamu yönetimine, yani devlete aktararak kamuyu da adeta bir işletme gibi yönetmenin hangi etik ve inandırıcılık sonuçlarını doğurduğu gösterilmek istenmiştir. Bu suretle de Yeni Kamu Yönetimi anlayışının isabetliliğinin adeta bir sağlaması yapılmaya çalışılmıştır. Zira kitapta vurgulandığı üzere, hantal kamu yönetimi yapısının aşılması arayışları neticesinde kamu sektörü, verimlilik, performans ve kontrol üzerine odaklanma ihtiyacını keşfetmiştir (s. 9). Bu doğrultuda müracaat edilen özelleştirme uygulamaları ile hükûmetin harcama kalemlerinin ve görev yükünün azaltılması yoluna gidilmiştir (s. 13-15). Anket yoluyla gerçekleştirilen ampirik araştırmanın ürünü olan kitabın başlıca araştırma sorusu şudur: "Hükûmete işletmecilik tarzı bir yaklaşımı hakim kılma ile inandırıcılık arasındaki ilişki nedir?" (s. 69). Bir kamu hizmeti birimi olan polis teşkilatında işletmecilik tarzı bir yaklaşımın uygulanmasının etik ve inandırıcılık üzerindeki etkisinin tetkikini hedefleyen ampirik araştırmanın vardığı netice, kamu yönetimine işletmecilik tarzı bir yaklaşımın etik kurallar gözetildikçe bir tehlike ya da uygunsuzluk durumu arz etmediği yönündedir

(s. 111). Tam tersine araştırma neticelerine dayanarak mesela performans ölçme uygulamasının bir işletme içinde güvenilirlik ihlallerinin ortaya çıkmasını azaltıcı bir etki yaptığı neticesine vurgu yapılmaktadır (s. 116). Kitap ürünü olduğu araştırmanın anket sorularına ve bu sorulara alınan cevaplardan elde edilen sayısal verilere genişçe yer vererek bu neticeyi desteklemektedir. Bu neticeye bağlı olarak şu kanaate ulaşılmaktadır: Kamu sektörüne işletmecilik usûllerinin tatbik edilmesi tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Asıl mühim olan, bu usullerin etkin ve ahlâki ölçüler dâhilinde kullanılmasını temin edecek pratik ilkelerin varlığıdır (s. 117). Kolthoff'un kitabında sunulan sayısal veriler, bir biçimde işletmecilik tarzı bir kamu yönetiminin etik ya da güvenilirlik üzerinde olumsuz etkileri olmadığına dair yapılacak başka vurgular için de istatistiksel bir referans sunmuş olmaktadır.